

Čínska ľudová republika sa nachádza po vyše 50 rokoch komunizmu v dramatickej prelomovej fáze. Predovšetkým razantný rozvoj hospodárstva spôsobuje a neustále vyvoláva prevratné zmeny v celej spoločenskej štruktúre štátu. Staré hodnoty sú zničené, nové ešte neexistujú. Vyplniť vzniknuté morálne vákuum je - podľa mienky niektorých pozorovateľov - veľkou šancou pre katolícku Cirkev, ktorá dnes viac ako kedykoľvek v histórii požíva v Číne nevídaný rešpekt.

Čo sa v Číne najviac mení, je trh; čo posúva veci dopredu, sú peniaze, hovoria dnešní Číňania. "Peniaze lietajú vo vzduchu - čo nám chýba, sú ideály" - spieva čínska rocková hviezda CUI JIAN. Kritika na všadevládnuci kult peňazí zaznieva čoraz hlasnejšie takmer zo všetkých strán, dokonca aj z kruhov komunistickej strany. JIN LUXIAN, biskup zo Shanghai, povedal nedávno v jednej zo svojich prednášok: "Najväčšou prekážkou pre šírenie Evanjelia v ČĽR nie je komunizmus, ale kult peňazí".

Rozvoj trhového hospodárstva, spojený s postupným oslabovaním komunizmu, prináša so sebou konkrétne dôsledky. Zodpovednosť štátu za prácu, bývanie, deti, školy, za starých a postihnutých ako i za zdravotnú starostlivosť sa zredukovala na minimum. Rodina, ktorej je striktné "odporúčané" mať viac ako jedno dieťa, bude v budúcnosti tiež sotva schopná prebrať väčšiu sociálnu zodpovednosť. Toto všetko je príčinou mnohých spoločenských problémov, ktoré medzičasom priznáva už aj vedenie KS Číny: egoizmus, konzumné myslenie, materializmus, korupcia, narastajúca priepasť medzi chudobnými a bohatými, závislosť od hier, mafiánstvo, vzrastajúca kriminalita (krádeže, obchod so ženami a s deťmi), prostitúcia, drogový konzum, nezamestnanosť, inflácia, znečisťovanie životného prostredia, atď. Tak tieto negatívne spoločenské javy, ako aj rozčarovanie z komunizmu sú však zároveň príčinou iného zaujímavého fenoménu. Mnohí ľudia totiž začínajú hľadať iné - "nemateriálne" hodnoty, pretože pri všetkých tých masívnych zmenách v ekonomickom a spoločenskom živote im chýba určitý "ideologický podklad" či duchovná základňa. Vláadne určité morálne vákuum, ktoré je potrebné vyplniť. "Ľudia sú doslova prázdni" - skomentoval prednedávnom situáciu jeden duchovný z prov. Guangzhou. Starý systém sa zrútil a nový zatiaľ nie je v dohľade. Preto mnohí poukazujú na nevyhnutnosť morálnej obnovy spoločnosti, ktorá by mala obsahovať o.i. nielen sociálne, ale aj náboženské prvky.

V tejto súvislosti sa Číňania "obzerajú" aj za kresťanstvom a jeho ideálmi, hodnotami a úlohami. Známy pekingský filozof LI ZEHOU je presvedčený, že kresťanstvo znamená pre súčasnú Čínu dôležitý intelektuálny vklad, už aj na základe súčasného rešpektu, aký sa mu v priebehu celých misijných dejín v Číne ani pri vynaložení najvyššieho úsilia doteraz nikdy nepodarilo dosiahnuť.

BEZ KONTAKTU SO VŠEOBECNOU CIRKVOU

Do roku 1949, kedy bola založená Čínska ľudová republika a v ktorom boli urobené posledné oficiálne cirkevné štatistiky, pracovali v Číne početné misijné rehoľné spoločnosti dovedna s 3.049 zahraničnými kňazmi, 414 rehoľnými bratmi a s 2.034 misijnými setrami. Avšak už v roku 1950 muselo 2.274 misionárov a misionárook opustiť krajinu. V r. 1956 v Číne žilo a pracovalo dovedna už len 27 misionárov (16 kňazov a 11 sestier). V krajine zostal domáci klérus - 2.542 kňazov, 663 rehoľných bratov, 4.717 rehoľníc a 803 seminaristov.

Po celé desaťročia žili čínski katolíci sami, izolovaní od okolitého sveta, bez akejkoľvek pomoci zo zahraničia a bez kontaktu k Cirkvi v ostatnom svete. Táto situácia výrazne poznačila vývoj miestnej Cirkvi. II. vatikánsky koncil so svojou otvorenosťou a reformami bol v Číne ešte donedávna neznámy pojem.

Podľa odhadov štátneho Úradu pre náboženské záležitosti vzrástol počet veriacich z piatich oficiálne uznaných náboženstiev (taoizmus, budhizmus, islam, katolicizmus a protestantizmus) na dnešných viac ako 100 miliónov. Počet kresťanov sa odhaduje na 20 miliónov, z ktorých približne 45% tvoria vraj študenti a intelektuáli. Podľa iných (neoficiálnych) údajov, ktoré sa opierajú viac o prieskum na vidieku krajiny, žije v ČĽR od 30 do 50 miliónov kresťanov (katolíkov a protestantov).

Katolícka Cirkev v Číne je však rozdelená na dve časti: na štátom neuznávanú "podzemnú" a na oficiálne uznanú časť. Situácia a dynamika tohoto rozdelenia je rozličná a závisí od regiónu, v ktorom Cirkev žije (v extrémnych prípadoch dochádza tu a tam k zatknutiam, výsluchom, konfiškáciám majetku, poškodzovaniu alebo zbúraniam kostolov a.p.). V obidvoch častiach Cirkvi však možno pozorovať intenzívny náboženský život s nespočetnými aktivitami, ktoré často ďaleko presahujú finančné a personálne možnosti jednotlivých diecéz.

Treba však podotknúť, že hranica rozdelenia sa netiahne len medzi "oficiálnou" a "neoficiálnou" časťou Cirkvi. Aj vo vnútri oficiálnej Cirkvi možno pozorovať rôzne - mnohokrát celkom protichodné - postoje, čo však platí (možno ešte vo väčšej miere) aj o "podzemnej" časti, napr. v otázke akceptovania "oficiálnych" biskupov, ktorí sú už medzičasom takmer všetci uznaní pápežom.

PREMENY V CELEJ SPOLOČNOSTI

Cirkev žije teda v prostredí, ktoré je veľmi skomplikované a tiež musí zápasiť s mnohými problémami. Na prvom mieste v tomto kontexte nestojí ani tak komunistický režim - ktorý ľudia vnímajú už len v niektorých oblastiach, ako sú napr. neustála kontrola náboženstiev, národnostná politika a školstvo. Oveľa silnejší vplyv má na celú skutočnosť enormný ekonomický rozvoj, ktorý v posledných rokoch zapríčinil doslova lavínu premien v celej spoločnosti a to na všetkých úrovniach: regionálnej, komunálnej, v živote rodiny i

jednotlivca, nevynímajúc ani také "inštitúcie", ako sú samotná komunistická strana, či náboženstvá a cirkvi.

Jednou z najvýznamnejších zmien v čínskych sociálnych štruktúrach, ktorá má veľký význam aj pre náboženstvá, je značná sociálna diferencovanosť. Doterajší model uprednostňovania štátu pred spoločnosťou, ktorý dovoľoval absolútnu kontrolu všetkých štruktúr a organizácií, ako aj jednotlivca takmer vo všetkých oblastiach ich života a činnosti, sa zmenil. Koncom 80-tych rokov sa začala vyvíjať nová, samostatnejšia spoločnosť, ktorá je čoraz viditeľnejšia. Spôsob života sa dnes mení pod vplyvom trhu a módy a nie na základe nariadení strany a vlády. Cirkev teda nemôže nereagovať na tento vývoj. Začala rozvíjať teológiu, ktorou sa snaží objasňovať a podchytiť celú spleť sociálnych, kultúrnych a cirkevných problémov. Svoju úlohu v rámci čínskej spoločnosti začína Cirkev odhaľovať práve v súvislosti so spomenutým enormným ekonomickým rozvojom. Je nevyhnutne potrebné predovšetkým vo vlastných radoch vzbudzovať pravý pocit kresťansko-sociálnej zodpovednosti a veriacich postupne k nemu vychovávať.

CIRKEV MÔŽE BYŤ MOTIVUJÚCOU SILOU

Súčasná situácia v Číne nám ukazuje, že aj v prostredí, ktoré nepozná nádej na večný život, neverí v zmŕtvychvstanie a v osobného Boha, ktorý miluje každého človeka, sa môže práve kresťanská viera stať úžasne motivujúcou silou pre mnohých ľudí. Kresťania veria v Božie kráľovstvo, v ktorom je každý človek - aj ten najchudobnejší a najopovrhovanejší - povoláný k účasti na živote v dokonalom šťastí, v absolútnej spravodlivosti a v trvalom pokoji. Aby sa však táto viera stala skutočnou "silou" tak v procese globalizácie, ako aj vo vnútri čínskej spoločnosti, musí sa kresťanstvo znovu ukázať ako cesta, po ktorej ľudia môžu kráčať a na ktorej môžu postupne získavať istotu o zmysle a celi svojho života. Pre ľudí, ktorí sa musia predierať životom zhrbení a bezradní, sú oslobodzujúce perspektívy, vlievajúce novú nádej a dôveru, veľkou milosťou. A práve kresťanstvo môže byť takouto milosťou pre dnešnú Čínu.

Článok bol uverejnený v Čína dnes 2002, s. 77-78. Časopis Čína dnes vychádza štyrikrát v roku (v rozsahu 24 strán) a prináša správy a informácie o situácii náboženstiev a Cirkvi v Číne. Je bezplatný! Objednať si ho môžete na adrese: cinadnes@web.de

pripravil ROMAN MALEK SVD

Informácia o autorovi: Sinológ prof. P. dr. ROMAN MALEK SVD, nar. r. 1951 v Bytówe (PL). Je profesorom religionistiky na Teologickej fakulte Filozoficko-teologickej

Čína - krajina na prelome

Napísal Administrator

Piatok, 21 November 2008 13:25

vysokej školy Spoločnosti Božieho Slova (SVD) v Sankt Augustine pri Bonne (SRN). Štúdium teológie absolvoval v.r. 1970-1976 v Pieněžne (PL), sinologické štúdiá na univerzitách v Bonne a v Taipei (Taiwan). V r. 1987-1998 bol prvým riaditeľom China-Zentrum a v r. 1992-2001 direktorom sinologického inštitútu Monumenta Serica v Sankt Augustine. V súčasnosti je editorom sinologického časopisu Monumenta Serica Journal of Oriental Studies. Od r. 1984 rediguje časopis China heute, ktorý šesťkrát v roku informuje o situácii náboženstiev a cirkví v Číne. Je medzinárodne uznávaným autorom a vydavateľom mnohých publikácií (knihy, odborné články, prednášky a komentáre) v oblasti kultúry, náboženstiev a náboženskej politiky v Číne.